

... az 1951. évi törvény alapján kész.

A Szezei-csatorna kérdése

A nyugati hatalmak újabb diplomáciai mesterkedései a Szezei kérdésben

LONDON. (Agerpres). A TASZSZ jelenti:

Az angol lapok hirmagyarázó nagy érdeklődéssel kísérik a nyugati hatalmak újabb diplomáciai mesterkedéseit a szezei kérdésben.

A Daily Mirror című lap közli Selwyn Lloyd angol külügyminiszter válaszait, amelyekben a lap munkatársának adott, Angliának és Franciaországnak az ENSZ-hez intézett kérésével kapcsolatban. A lap munkatársa utalt Lennox Boyd gyarmatügyi miniszter nemrég tett nyilatkozatára és egyebek között megkérdezte, hogy szándékában áll-e az angol kormánynak tényleges tárgyalásokat kezdeni, vagy pedig a fenyegetések feltételei között akar tárgyalni.

E kérdésre válaszolva, Lloyd tagadta azt az általános ismertényt, hogy az angol kormány a szezei kérdésben fenyegetésekhez folyamodik és azt állította, hogy a brit kormány tiszteletben tartja az ENSZ alapokmányának irányelveit. Lloyd azt állította, hogy az angol kormány „minden főle felhívást követve, hogy kivijja a kérdés békés megoldását”.

A szezei kérdés az ausztráliai parlament előtt

LONDON. (Agerpres). A TASZSZ jelenti:

Camberrából érkezett hírek beszámolnak arról, hogy az ausztráliai képviselőház szeptember 25-én megvitatta a szezei kérdést. Menzies ausztráliai miniszterelnök beszédében védelmezte a nyugati hatalmak diktátum-politikáját és azt követelte, hogy mellőzzék az ENSZ-t, ha nem hozna kedvező határozatot a nyugati hatalmakra nézve. „Ha az ENSZ inaktív marad, bizonytalan, ha nem lenne képes gazdasági szankciókat, vagy más hatékony akciókat alkalmazására (Egyiptommal szemben, Szerk. megj.) — akkor nekünk magunknak kell szankciókat alkalmaznunk — mondotta Menzies, majd így folytatta: Nem szabad köteleznünk magunkat arra, hogy — a tényektől és a körülményektől függetlenül — nem folyamodjunk erőszakhoz”. Menzies Egyiptom akcióinak úgynevezett „törvénytelenességét” próbálta indokolni háborús felhívásait.

Menzies beszédét többször is megszakították a felháborodott laburista képviselők. Pollard volt laburista miniszter élesen elítélte Menzies beszédét.

A parlamenti vita során felszólalt Evatt, a laburista ellenzék vezetője. Kijelentette, hogy a párt szembemegy a Egyiptom-ellenes szankciókkal és tiltakozik az ellen, hogy súlyosbítsák a szezei konfliktust. Evatt provokációnak minősítette a Szezei-csatornát használó országok szervezeteinek felállítására irányuló tervet.

A külügyminiszter ugyanakkor hangsúlyozta, hogy az angol kormány azért terjesztette ezt az ügyet az ENSZ elé, hogy kivijja a világ-szervezet jóváhagyását a nyugati hatalmak tervéhez, amely, mint ismeretes, lényegében a Szezei-csatorna megkaparintását célozza.

Selwyn Lloyd sejtenti engedte, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa részéről támogatást kíván kapni a nyugati hatalmak háborús akcióihoz a szezei kérdésben.

Kijelentette, hogy az „ENSZ-nek nemcsak az a kötelessége, hogy fenntartsa a békét”, hanem az is, hogy biztosítsa „a törvényesség tiszteletbentartását”. Lloyd ezalatt a nyugati hatalmak gyarmati követeléseinek támogatását érti.

A Daily Mail című konzervatív lap diplomáciai hirmagyarázója a követelésekkel kapcsolatban azt írja, hogy „Selwyn Lloyd nyíltan ki fogja jeleníteni a Biztonsági Tanács előtt, hogy Anglia elutasít minden kompromisszumos javaslatot a Szezei-csatorna fölötti nemzetközi ellenőrzés kérdésében”.

Egyes londoni lapok hirmagyará-

zói ugyanakkor rámutatnak azokra az alaptalan reményekre, hogy a Biztonsági Tanács hozzá fog járulni a nyugati hatalmak Egyiptom-ellenes tervéhez.

A Daily Mirror közli Richard Crossman laburista képviselő cikkét, amelyben Angliának és Franciaországnak a Biztonsági Tanácshoz intézett kérését olyan taktikai manővernek minősíti, amelynek célja elfogadhatatlan követeléseket támasztani. „Majd pedig kijelenti, hogy a Biztonsági Tanács képtelen volt megoldani ezt a problémát”.

Ez a taktika — írja Crossman — megfelel a francia kormány nyíltan hirdetett politikájának is, ugyanakkor az angol kormány befolyásos tagjai is támogatják ezt a taktikát. Crossman véleménye szerint a taktika célja, hogy előre megfontolt szándékkal diszkreditálják a Biztonsági Tanácsot és aláássák az ENSZ tekintélyét.

Crossman végül azon véleménynek ad kifejezést, hogy az angol kormány jelenlegi politikája a szezei kérdésben „öngyilkosság Angliára nézve”.

Alegújabb táviratok

Pineau francia külügyminiszter a londoni külön értekezleten felmerült ellentétekről

PARIZS. (Agerpres). A TASZSZ jelenti:

Christian Pineau francia külügyminiszter szeptember 25-én a nemzetgyűlés külügyi bizottságában ismertette a szezei kérdést.

„A France Presse hírigyűlése értesülése szerint Pineau időrendi sorrendben mutatta rá a Szezei-csatorna államosítását követő eseményekre. Pineau hangsúlyozta, hogy a londoni különértekezleten nagy feltűnést keltett Olaszország képviselőjének azon nyilatkozata, hogy országga továbbra is Egyiptomnak fogja fizetni a hajók átkelése után járó díjakat. A francia külügyminiszter állítása szerint, ettől a pillanattól kezdve jelentősen csökkent a francia kormány érdeklődése a csatornát használó országok úgynevezett szervezete iránt. Pineau hozzátette, hogy Franciaország végül is úgy döntött, csatlakozik a szervezethez, de csak bizonyos fennhatásokkal.

A külügyi bizottság tagjainak kérdéseire adott válaszban Pineau nem volt hajlandó biztosítékot adni arra nézve, hogy Franciaország sohasem fog erőszakhoz folyamodni a szezei kérdésben.

A pakisztáni dolgozók Egyiptom mellett foglalnak állást

KARACSI. (Agerpres). Az Uj Ki-na jelenti:

A karacsi lapok közléséből kitűnik, hogy Csatib, a pakisztáni Általános Munkásszövetség elnöke táviratot intézett az egyiptomi szakszervezetekhez, amelyben hangsúlyozza, hogy a pakisztáni dolgozók

„nem néznek tétlenül, ha a nyugati hatalmak katonai offenzívát indítanak Egyiptom ellen. Az egyiptomi népet, törvényes jogai megvédéséért indított harcában támogatják az összes pakisztáni dolgozók” — fejezi be táviratát a pakisztáni Általános Munkásszövetség elnöke.

Ostromállapot Nicaraguában

MEXICO CITY. (Agerpres.)

Anastasio Somoza, Nicaragua köztársasági elnöke ellen elkövetett merénylet következtében az ország minisztertanácsa kihirdette az ostromállapotot. Mexico és Nicaragua között megszűnt a telefonösszeköttetés.

Az „erőskezűnek” ismert Anastasio Somoza husz éve gyakorol diktatúrát Nicaraguában és eddig három merényletet követett el ellene. Somoza újból jelöltette magát a közeli elnökválasztásokon.

—O—

A csehszlovák kormány a „Fehér Oroszlán Erdemjel Első Fokozatával” tüntette ki Wilhelm Pieckert

BERLIN. (Agerpres.) Az ADN jelenti:

A Csehszlovák Köztársaság Német DK-beli nagykövete szeptember 24-én felkereste Wilhelm Pieckert és a Csehszlovák Köztársaság elnöke nevében átnyújtotta a „Fehér Oroszlán Erdemjel Első Fokozata” kitüntetését a csehszlovák és a német népek közötti baráti kapcsolatok megszilárdítása terén kifejtett kimagasló érdemei elismeréséül.

Wilhelm Pieckert elnök a kitüntetés átvétele alkalmával a következőket mondotta:

— Ezt a magas kitüntetést a csehszlovák nép elismerésének tekintem azokért a sikerekért, amelyeket a Német DK dolgozóit a béke megszállásait és a szocializmus építése terén elérték. A kitüntetés népeink testvéri kapcsolatainak bizonyítéka.

—O—

Közlemény a kínai-nepáli tárgyalásokról

PEKING. (Agerpres.)

Szeptember 24-én közleményt adtak ki a Kínai Népköztársaság és Nepál királyság küldöttségei között Katmanduban, Nepál fővárosában augusztus 19 és szeptember 20 között lefolyt tárgyalásokról.

A közlemény rámutat arra, hogy a két küldöttség a békés együttélés öt elve alapján őszinte baráti tanácskozásokat folytatott. A küldöttségek egyezményt írtak alá, melynek értelmében a Kínai NK és Nepál a jövőben is fenntartják baráti kapcsolataikat, s kibővítik a két ország közötti kereskedelmet.

A kínai és a nepáli kormány képviselői egyuttal jegyzéket váltottak.

—O—

Nagyszabású tüntetések Bolíviában

LA PAZ. (Agerpres.)

Amerikai hírigyűlések jelelik, hogy Bolívia fővárosában nagyszabású kormányellenes tüntetések voltak az élet drágulása és az élelmiszerhiány miatt. A tüntetők „éhségfelvonulást” rendeztek La Pazban, megtámadták és felgyújtották a kormány lapjának, a La Nación-nak az épületét és a rádióadókat. A katonaság és a rendőrség sortűzet adott le a tüntetőkre. Eddigi jelentések szerint az incidensek négy halott és mintegy 150 sebesült áldozata van. A kormány az ellenzéki „szocialista fallangisták” pártot vádolja a zavargásokért. A minisztertanács rendkívüli ülést tartott s az egész országban elrendelte az ostromállapotot.

G. M. Malenkov fogadta Ausztria szállítási ügyi és villamoserőműveinek miniszterét

MOSZKVA. (Agerpres.) — A TASZSZ jelenti:

G. M. Malenkov, a Szovjetunió minisztertanácsának alelnöke, a villamoserőművek minisztere, szeptember 25-én fogadta K. Waldbrunner, Ausztria szállítási- és villamoserőműveinek miniszterét.

Waldbrunner, aki két hete tartózkodik a Szovjetunióban, látogatást tett több moszkvai vállalatnál, járt Leningrádban, az Uralban, Sztálingrádban, ahol megtekintette a villamoserőműveket, vasúti állomásokat, gépgyártóipari vállalatokat. Orményországban az osztrák miniszter megtekintette több vízierőmű vízesését, Gruziában pedig a Kámi vízierőművet.

Előkészületek a Szovjetunióban a VI. Világifjúsági Találkozóra

MOSZKVA. (Agerpres.)

A Szovjetunió kulturális ügyeinek minisztériuma számos intézkedést hozott arra, hogy a kulturális intézmények is részt vegyenek a VI. Világifjúsági Találkozó rendezésének előkészítésében. A kulturális intézményekkel és a szakszervezeti szervezetekkel együtt készült elő a Fesztivál.

Felkérték a Szövetségi Köztársaságok Minisztériumait, a színházak, zenekolák igazgatóit, hogy ifjú

művészeket és diákokat képezzenek ki a nemzetközi versenyben való részvételre. Ami pedig a műsor összeállítását illeti, nyújtsanak megfelelő segítséget a zenei és balett-együtteseknek.

A Fesztiválra több nyelven nyomtatják a Fesztivál nemzetközi kiállításának, a Tretyakov képtárának és más múzeumoknak, valamint állandó kiállításoknak a katalógusait.

A nagy szovjet és külföldi festők képeiről reprodukciós levelezőlapokat készítenek.

Újból súlyosbodott az algériai helyzet

PARIZS. (Agerpres.)

A párizsi sajtó rámutat arra, hogy az utóbbi időben újból súlyosbodott a helyzet Algériában. Mint a Com-bat közli, a Palestre tartományban lefolyt harcokban tizenhat francia katonát és egy tisztet életét veszítette. A francia parancsnokság ötezer emberből, valamint repülőgépekből és helikopterekből álló megerősítést küldött erre a vidékre.

A lapok közlik, hogy szeptember 24-én négy katonaszállító francia te-

hergépocsit puskával megtámadtak, hat katonát megölték, tizenhárom pedig megsebesítették.

Az algériai kérdés békés megoldásának mozgalmához Franciaországban számos szervezet csatlakozott, amelyek ezelőtt a kormány politikáját támogatták. A 800 ezer tagot számláló újt hadigölyök szervezete Nizzában megtartott kongresszusán határozati javaslatot fogadtak el, melyben azon reményüknek adnak kifejezést, hogy rövidesen helyreáll az algériai béke.

A nyugatnémet rendőrhatalóságok folytatják a terrorakciókat Németország Kommunista Pártja ellen

BERLIN. (Agerpres.)

Nyugat-Németország valamennyi tartományában folytatódna a Német Kommunista Párt elleni rendőri intézkedések. A Neues Deutschland című lap közlése szerint Eszakrajland-Vesztfália tartományban a rendőrségre idézik a kommunista párt tagjait, börtönnel fenyegetik őket és újfenyomokat vesznek fölük. Hasonló hírek érkeznek Hamburgból, valamint Schleswig-Holstein és Alsó-Szászország tartományok városából.

A kommunista párt elleni rendőrterror nagy felháborodást keltett mindkét német állam közvéleményében. Továbbra is számos levél és távirat érkezik Németország min-

den részéről a nyugatnémet politikussok és bundestagi képviselők címére, amelyben követelik a kommunistaellenes hadjárat megszüntetését.

A demokratikus sajtó beszámolóiról, hogy a Német Szövetségi Köztársaság számos városában továbbra is megjelennek illegálisan a kommunista lapok és kiadványok. Hamburgban ismét megjelenik az augusztusban betiltott Hamburger Volkszeitung. A lap sokszáz példányt terjesztik a munkások soraiában. A nyugatnémet monopolisták által fenntartott „ipari intézet” adatai szerint a nyugatnémetországi nagyvállalatokban rendszeresen megjelenik Németország Kommunista Pártjának 600 közleménye.

A tájföldi ellenzéki pártok szembemehelyezkednek azzal, hogy az ország résztvegyen a katonai paktumokban

PARIZS. (Agerpres.)

Mint a France Presse hírigyűlése Bangkok-i tudósítója közli, négy tájföldi ellenzéki párt — a szocialista, a szociáldemokrata, a gazdasági és a Hyde Park párt — közös nyilatkozatot tették közzé, amelyben erősen elítélik a SEATO blokk tagállam katonai tanácsának értekezletét. Mint ismeretes, ezen az értekezleten elhatározták, 1957-ben hadgyakorlatot tartanak Tájföldön.

Az ellenzéki pártok követelik, hogy a kormány akadályozza meg a külföldi csapatokat abban, hogy Tájföldre lépjenek.

Az ellenzéki pártok kétségbe vonják annak szükségességét, hogy Tájföld résztvegyen a katonai paktumokban, mert Tájföldet minden oldalról baráti országok veszik körül s nem szabad figyelmen kívül hagyni a nemzetközi feszültség enyhülésére irányuló törekvést sem.

A nyugat-német hadügyminiszter fegyveresörtető nyilatkozata

BONN. (Agerpres.)

A nyugatnémet rádió és a lapok szeptember 24-én közölték Blank bonni hadügyminiszter nyilatkozatát. Blank kijelentette a tervet a nyugatnémet hadsereg összehangolásáról az északatlanti tömb úgynevezett „atom stratégijával”. Blank azt bizonygatta, hogy mielőbb gyakorlatilag meg kell valósítani Nyugat-Németországban a hadkötelezettséget. A félmillió nyugatnémet hadsereg — mondotta — csak akkor válhat harcberészsé, ha az általános hadkötelezettségre van alapozva.

A továbbiak során Blank úgy jellemezte a NATO stratégiáját, mint „kard és pajzs” stratégiát. A kard szerepét Blank az Amerikai Egyesült Államoknak szánta. A kard —

mondotta Blank — a nukleáris fegyver és a korszerű távvezénylésű fegyverek. Ezek elsősorban az Egyesült Államok kezében vannak, mint hogy itt megfelelő tőkével és eszközökkel rendelkeznek a fegyverek fejlesztéséhez és előállításához. Blank szerint a „kard” a megfélemlítés eszköze.

A továbbiakban Blank a nyugatnémet hadseregnek szánta a „pajzs” szerepét, azonban hozzátette, hogy a „pajzsot” is el kell látni atomfegyverekkel, mert különben nem képes sikeresen teljesíteni feladatát.

Blank nyilatkozata — írja a Die Welt — bőséges anyagot szolgáltat ahhoz, hogy viharos parlamenti viták kövessék.

Nehru és Ibn Szaud megbeszélései

DELHI. (Agerpres.) A TASZSZ jelenti:

Az Er-Riad-ból érkező hírek szerint Nehru, India miniszterelnöke szeptember 25-én kétórás megbeszélést folytatott Ibn Szaud királlyal.

Mint a Trust of India hírigyűlése közli, főként Szaud-Arábia gazdasági fejlődésével kapcsolatos problémákat, valamint egyes nemzetközi kérdéseket, köztük a Szezei-csatorna problémáját vitatták meg.

Magyarul Aranypart a neve a földkerekség legújabb államának.

Gold Coast Nyugat-Afrika déli, a Guineai öblére néző partján terül el. Eszakról Francia-Nyugat-Afrika, nyugatról az Elefántcsont-part, keletről Dahomey határolják, ez utóbbit kettő is francia gyarmat, úgy, hogy az egész ország francia gyarmati gyűrűvel van körítve.

Az ország 4.500.000 lakosa közül mindössze 2 százalékat tesz ki a fehér emberek száma. Ezt a rendkívül alacsony arányszámot a bennszülött néger lakosság annak köszönheti, hogy a fehér ember nem tud megbirkózni a nyugatafrikai egészségtelen éghajlattal és ezért a gyarmatosítók inkább Közép- és Dél-Afrikát bódgították letelepedésükkel.

Igen érdekes megdönni, hogy mik voltak azok az előzmények, amelyek lehetővé tették, hogy Itt, a nyugatafrikai területen, Libéria mellett egy második „független” állam keletkezzen.

A Gold Coast-i néger paraszt teljesen az angol monopóliumok hatalmában van, ezek fogyasztói és termelői minőségben is kizsákmányolják őt. Ez a monopóliumok a kezükben lévő államgépezet útján arra kényszerítették a parasztokat, hogy csak kivételre szánt növényeket, főleg kakaót és pálmaleveleket termeljenek. A kivételt kizárólag a monopóliumok uralják és ezek az általuk diktált silány áron veszik át a kakaót és az olajat a termelőktől, akik viszont kénytelenek az importált élelmiszerekért (rizs, zsír, tej, cukor, hal, stb.) a monopóliumok által megszabott hatalmas árakat fi-

zelni, azaz ezek szabályosan kirabolják a néger parasztokat.

A harmincas években a bennszülöttek nagyobb részvételt követeltek a gyarmati kormányban. Nacionalista sajtó jelent meg.

Az ezekben az években dúló gazdasági válságot a kakaó-tröszt arra használta fel, hogy a kakaó árát még jobban lenyomja, ennek reakciójaként megkezdődtek először spontán, majd mindjobban szervezett gazdasági és politikai ellenakciók. 1937—38-ban például a nép megszervezte a kakaó visszatartását, így tiltakozott a tröszt kapzsi politikája ellen.

A második világháború végeztével a haladó munkások, a helyi értelmiségiek és leszerelt katonák elhatározták, hogy mozgalmat indítanak a demokratikus átalakulásért. Megszervezték a nemzeti frontot, mely az Aranyparti Kongresszus nevet kapta. A demokratikus önkormányzat követelése ekkor már az egész nép jelszavává vált, úgy hogy amikor a kormány 1946-ban „új alkotmányt ajánlkozott” a gyarmatiakat, ezt a dolgozók egyöntetűen bojkottálták. Ez az alkotmány jellegzetesen gyarmati alkotmány volt, mely formálisan jogot adott a lakosságnak arra, hogy résztvegyen az ország kormányzásában, gyakorlatban azonban sértetlenül megőrizte a gyarmati rendszert.

1948 február 28-án a leszerelt katonák hatalmas tüntetést szerveztek Accrában, az ország fővárosában, követelve a demokratikus szabadságjogokat és a teljes függetlenséget. A rendőrség és katonaság gép-

fegyverrel verte szét a tüntetőket. Ennek az akciónak eredményeként 29 halott és 237 sebesült maradt Accra utcáin.

Az accrai vérfürdő után az Egyesült Aranyparti Kongresszus követelte, hogy a kormányzó azonnal mondjon le, a nép által bojkottált „új alkotmányt” helyezze hatályon kívül és haladéktalanul alakítsanak nemzeti kormányt. A kormányzó erre azzal válaszolt, hogy letartóztatta a Kongresszus 6 vezetőjét, köztük Kwame Nkrumah-t, a főtitkár.

Az a vezető letartóztatását csak erősítette a nemzeti mozgalmat: az egész országban végigsöpört a haragos felháborodás hulláma.

Az országot elárasztották a bűntudatokat végrehajtó katonai csapatok, amelyek minden gyarmati rendszer-ellenes megnyilvánulást vérbefojtottak.

Az afrikaiak felbúrt szabadságvágyát azonban most már nem lehetett semmiféle büntető expedíciókkal elfojtani. Kétféle fogság után Nkrumah-t és társait a kormányzó kénytelen volt szabadon engedni, így azok ismét bekapcsolódtak a politikai életbe, aminek hamarosan meg is mutatkozott a hatása abban, hogy időközben az Egyesült Kongresszus Pártból kiváltak Nkrumah vezetésével megalakították a Kongresszus Néppártot és azonnali önkormányzatot követelték az ország részére. A kidolgozott új alkotmány alapján 1951-ben megtartott választásokon a néppárt elsőpró győzelmet aratott és így Nkrumah lett az első fekete bőrű miniszterelnök.

Weisz Endre